

**Prof.dr Nedžad Bašić, redovni profesor, naučni savjetnik Evropskog
defendologija centra Banja Luka**

BALKANSKI KAFE U KIJEVU (IV)

*“Dar da se slijedi jučerašnjica nije dovoljan da poboljša današnjicu” (kralj Vu Ling- 307
godine BC)*

Kako surova i nasumična ubijanja, razaranja i progoni sve više uzimaju maha, filozofska rasprava u “balkanskom kafeu u Kijevu” sve se više primiče uvjerenju da su kralj (vladar) i bog (crkva) napravili neoprostivu grešku kada su odlučili da nametnu “prirodno stanje mira” u kojem nema mjesta za “prirodna prava” čovjeka, koja bi mogla ograničiti njihovu silu i moć i osloboditi ljudsko biće “vječitih okova” i to baš u samom staništu drevnih civilizacija i kultura, čime su zapalili veliki oganj u kojem bi sve moglo da se pretvori u prah i pepeo. Ta “crvena zona” u kojoj su nastajale i stoljećima se dodirivale i međusobno prožimale velike religije hrišćanstva, islama, budizma i hinduizma, koje su stvarale drevne kulture nomada, ratnika i trgovaca, filozofa i mistika, ... povezanih semitskim, indoevropskim, sinotibetskim, altajskim, turkijskim i kavkaskim jezicima i naravima, nikad nije bila pogodna za dogovore između jednog vladara i jednog boga, protiv drugih vladara i bogova, niti za dominaciju jednih i robovanje drugih. Tamo gdje je nastao Edenski vrt i Bag-i-Vafa (vrt vernosti), tamo gdje su nekada bili kulturni centri sveta drevni gradovi Harape, Mohendzo-Daro, Vavilon, Niniva, Uruk i Akad, Merv i Rej, naslagani kao niska dragulja na sprudovima Sredozemnog i Crnog mora i na nazubljenim vrhovima Himalaja, duž čudesnih rijeka Eufrata, Tigra, Oksa, Dnjepra, Dona, kasnije su nicali novi veličanstveni gradovi Konstantinopolj, Damask, Isfahan, Samarkand, Balhu, Buhari, Kabul, Kijev, Kašgar, Odesa, kao veliki vojni i kulturni centri čovječanstva koji su se međusobno natjecali sa svojim veličanstvenim drevnim arhitekturama, spektakularnim spomenicima, hramovima, bibliotekama, crkvama ali i u ratobornosti i međusobnoj netrpeljivosti. Putevi kojima su se kretali hodočasnici, trgovci, filozofi mistici, ratnici, nomadi i karavani roba i robova, povezivali su ovaj svijet “crvene zone” u svijet različitih filozofskih nazora u kojima su vjerovanja i naklonosti različitim bogovima i vladarima donosila prosperitet ali i smrt i nasilje. Stvorena je jedinstvena seizmološka karta ovog svijeta u kojoj je svaki duhovni i kulturni drhtaj uznemiravao i stavljao u novi pokret cijeli svijet. I tako sve do danas. Tamo gdje su nekad bili drevni gradovi

puni raskoša i svijetlosti s ponosnim vladarima, tamo gdje su se razvijale i nestajale moćne civilizacije sa hrabrim ratnicima, tamo gdje su se ukrštali putevi puni svile, zlata, srebra, na kojima su vibrirale teološke i filozofske ideje i rasprave između velikih božanstva i kultova, danas su demokratski posrnule države kojim upravljaju korumpirani i pohlepni autokratski vladari, surovi i omrznuti diktatori sa svojim raskalašnim porodicama, bogati i podmitljivi oligarsi sa veličanstvenim jahtama koje plove po svim meridijanima svijeta, prebogati bezkrupulozni trgovci oružjem i moćni vlasnici velikih naftnih polja i plinskih izvora. Na sjeveru i zapadu "crvene zone" smjestila se je prostrana Rusija sa Kazahstanom i Azerbajdžanom, na istoku se guraju jedan uz drugog Uzbekistan, Kirgistan, Turkmenistan, Afganistan i Pakistan, dok jug "crvene zone" popunjava Iran, Irak i Sirija. To je sada zona stalnih sukoba, nestabilnosti i odsustva demokracije i ljudskih prava, u kojima caruju savezi surovi vladara i podmitljivih bogova. Ovdje svaki dodir između bogova i vladara izaziva velike političke vibracije i teške i krvave sukobe u kojima pobjeda na bojnopolju ili za pregovaračkim stolom ide ruku pod ruku sa moćnim vladarom i božijim blagoslovom, što mu daje moć unutarnje kontrole i osjećaj velike moralne i političke vlasti. Taj božiji blagoslov koji daje težinu moralne i političke ispravnosti i korektnosti učinit će moćnog vladara spasiteljem koji određuje budućnost i oblikuje svakodnevni život čovjeka. Kao u srednjovjekovno mračno doba kada su bogovi pozivali u ratne pohode protiv drugih „primitivnih i okrutnih plemena“ i danas na početku 21 stoljeća slušamo eho tih poziva s kojima se pozivaju svi, koji vjeruju u istog boga i koji su odani istom vladaru, u „sveti rat“ protiv dekadencije i izopačenosti drugih u odbranu „prosvjetiteljske misije“ našeg vladara. **Stvara se nova kvazi-mistična, hiper-nacionalistička vizija „našeg svijeta“ po kojoj spas našeg vladara i boga dobija „metafizički značaj,“ a zapovjest za ubijanje i progon onih koji ne bi da služe toj volji postaje pitanje „vječnog spasa“.** Opasnost od kulturnog i političkog liberalizma i njegovog zadiranja u kulturu vladanja i dominacije nad čovjekom pretača se u novi kulturni i vjerski križarski pohod, čime se odbacuje svaki ekumenski odgovor na razaranja i ubijanja. **Stanite...urazumite se...mir i sloboda nemaju alternativu...**